

Eindrapport

QUICK SCAN FLORA- EN FAUNAWET AGRO BUSINESS CENTRE OPHEUSDEN

Adviesbureau

Mertens

Eindrapport

QUICK SCAN FLORA- EN FAUNAWET AGRO BUSINESS CENTRE OPHEUSDEN

rapportnr. 2014.1811

juli 2014

In opdracht van:
Gemeente Neder-Betuwe
Postbus 20
4043 ZG OPHEUSDEN

Adviesbureau Mertens B.V.
Bureau voor natuur, ruimtelijke
ordening en ecotoxicologie

Bezoekadres: Dr. Willem Dreeslaan 1 te Bennekom
Postadres: Postbus 367, 6700 AJ te Wageningen

T: 0317-428694
M: 06-29458456

E: info@adviesbureau-mertens.nl
I: www.adviesbureau-mertens.nl

© Adviesbureau Mertens BV, Wageningen, 2014.

Deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming vrij worden vermenigvuldigd. De verzamelde data zijn alleen te gebruiken voor het hier geschetste onderzoek en mogen niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	2
1.1 INLEIDING.....	2
1.2 HET PLANGEBIED EN DE PLANNEN	2
1.3 DOELSTELLING VAN HET ONDERZOEK.....	4
1.4 OPBOUW RAPPORT	4
2. FLORA- EN FAUNAWET	5
2.1 FLORA- EN FAUNAWET	5
2.2 RODE LIJST	5
3. METHODE.....	7
4. RESULTAAT INVENTARISATIE EN BEOORDELING.....	8
4.1 FLORA.....	8
4.2 VLEERMUIZEN.....	8
4.3 OVERIGE ZOOGDIEREN	8
4.4 BROEDVOGELS	8
4.5 AMFIBIEËN	9
4.6 VISSEN	10
4.7 REPTIELEN.....	11
4.8 OVERIGE.....	11
5. SAMENVATTENDE CONCLUSIE	13
GERAADPLEEGDE LITERATUUR	14
BIJLAGEN.....	15
1. PLANGEBIED	16
2. BEGRIPPEN	17
3. WAARNEMING.NL OPHEUSEDEN-DODEWIJKSESTRAAT.....	19

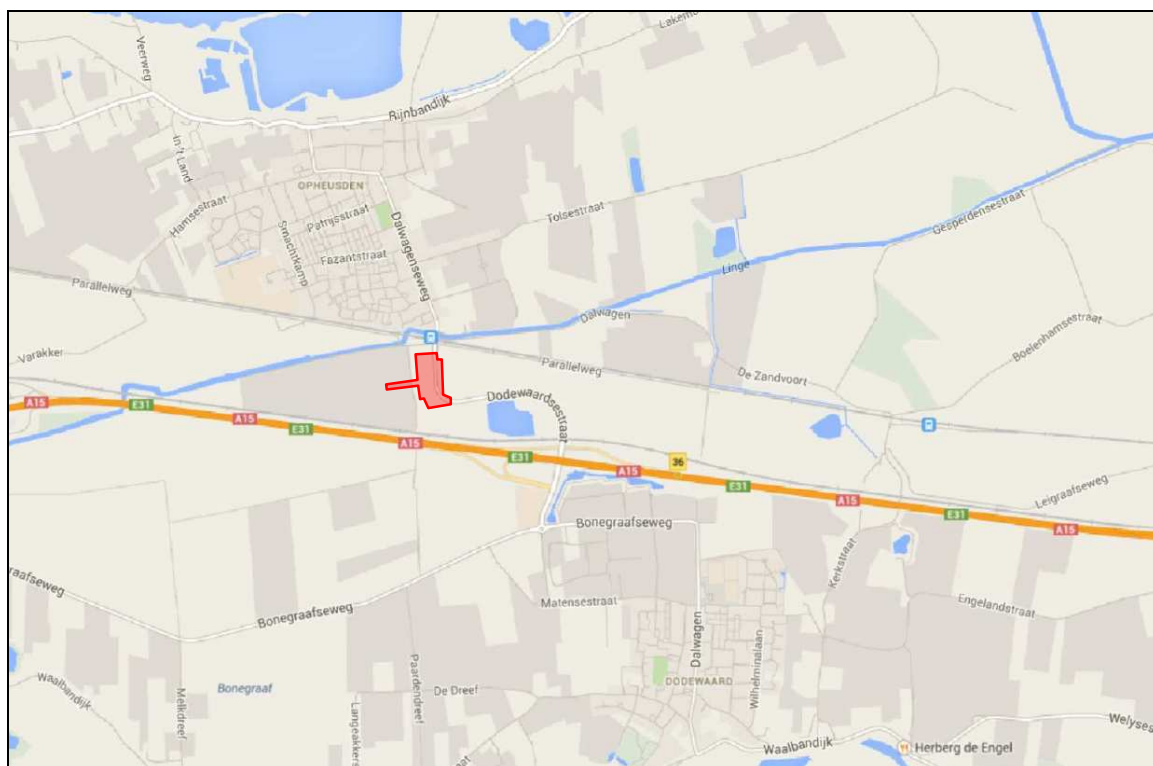
1. INLEIDING

1.1 Inleiding

Er is het voornemen voor de ontwikkeling van het Agro Business Centre Opheusden (ABC; een bedrijvenpark voor aan de laanboomteelt gelieerde bedrijven). Het voorkomen van beschermde soorten vormt een te onderzoeken aspect omdat met de plannen effecten kunnen gaan ontstaan op planten- en diersoorten die beschermd zijn via de Flora- en faunawet. De uiterwaarden Waal zijn onderdeel van het Natura-2000 gebied Rijnstangen en derhalve van belang voor (overwinterende) watervogels. Het plangebied is tevens geen EHS. Gelet op de afstand tot de uiterwaarden en de omvang van het plan worden op voorhand effecten uitgesloten in het kader van de Natuurbeschermingswet en de EHS. Op grond hiervan heeft de Gemeente Neder-Betuwe aan Adviesbureau Mertens B.V. uit Wageningen gevraagd om een verkennend veldonderzoek uit te voeren naar het voorkomen van wettelijk beschermde soorten en om bij het eventueel voorkomen hiervan, aan te geven hoe hiermee dient te worden omgegaan. In dit rapport worden de resultaten van deze verkenning gepresenteerd.

1.2 Het plangebied en de plannen

Het plangebied is gelegen aan de Dodewaardsestraat te Opheusden (zie figuur 1 voor de globale ligging en bijlage 1 voor de exacte ligging) en bestaat uit weiden en akkers en enkele waterlopen. Het plangebied beperkt zich tot de gronden in gemeentelijk eigendom / het voorziene openbaar gebied waar wegen en watergangen zullen worden aangelegd en zich bedrijven zullen vestigen. Het plan is om een Agro Business Centre te realiseren (zie figuur 2). Hierbij wordt het gebied in cultuur gebracht, watergangen vergraven en bebouwing toegevoegd. In figuur 3 wordt een foto-impressie gegeven van de situatie eind juni 2014.

Figuur 1. Globale ligging van het gemeentelijk grondeigendom / geplande openbaar gebied binnen het geplande Agro Business Centre te Opheusden.

Figuur 2. Aanzicht van de plansituatie Agro Business Centre te Opheusden.

Figuur 3. Aanzicht van het plangebied van Agro Business Centre te Opheusden.

1.3 Doelstelling van het onderzoek

De doelstelling van het onderzoek is tweeledig. Enerzijds wordt inzichtelijk gemaakt welke wettelijk beschermde natuurwaarden in het kader van de Flora- en faunawet te verwachten zijn. Anderzijds worden de consequenties van deze aanwezigheid voor de planontwikkeling weergegeven.

Gelet op de opdracht genoemd in de inleiding en de doelstelling, is het van belang dat de volgende vragen worden beantwoord:

1. Welke wettelijk beschermde planten- en diersoorten komen mogelijk voor ter plaatse van en in de directe omgeving van het voorziene Agro Business Centre Opheusden?
2. Welke verwachte wettelijk beschermde planten- en diersoorten ondervinden nadelen van de plansituatie?
3. Hoe dient te worden omgegaan met eventuele negatieve effecten van de plansituatie op wettelijk beschermde planten- en diersoorten?

1.4 Opbouw rapport

Na een korte uitleg over de Flora- en faunawet (hoofdstuk 2) komen achtereenvolgens aan de orde:

- De onderzoeksmethode (hoofdstuk 3).
- Een beschrijving van de aanwezigheid van beschermde soorten (hoofdstuk 4).
- Een beoordeling van de effecten op beschermde soorten (hoofdstuk 5).

In bijlage 2 wordt een overzicht gegeven van de gebruikte definities en afkortingen.

2. FLORA- EN FAUNAWET

2.1 Flora- en faunawet

In de Flora- en faunawet zijn regels gegeven over de bescherming van de in het wild levende planten- en diersoorten, mede ter uitvoering van de soortbescherming in de Europese Richtlijnen (Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn). Deze soortenbescherming van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn geïntegreerd in de Flora- en faunawet. Deze soortenbescherming houdt in dat handelingen zoals het doden, opzettelijk verontrusten, verstoren of vernietigen van vaste rust- en verblijfplaatsen, holen, nesten, eieren van dieren en het uitgraven, plukken en vernietigen van groeiplaatsen van planten verboden zijn.

Een ruimtelijke ingreep kan gepaard gaan met negatieve effecten op planten en dieren. Om een ruimtelijk plan tot uitvoering te kunnen brengen die negatieve effecten heeft op beschermde soorten, is in een aantal gevallen een ontheffing van het Ministerie van Economische Zaken noodzakelijk. Om een dergelijke ontheffing te kunnen verkrijgen, moet aangetoond worden dat de voorgenomen ruimtelijke ingreep geen afbreuk zal doen aan de gunstige staat van instandhouding van de beschermde soorten. Qua mate van bescherming kan onderscheid worden gemaakt in de volgende drie beschermingsregimes.

Algemeen voorkomende soorten (categorie 1: lichte bescherming)

Voor algemeen voorkomende soorten zoals haas, egel, veldmuis, bruine kikker of gewone pad geldt sinds begin 2005 een algemene vrijstelling. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd als zij worden geschaad op voorwaarde dat met deze soorten goed omgegaan wordt: zij mogen niet onnodig gedood of gewond worden en activiteiten dienen buiten de kritieke periode plaats te vinden.

Minder algemeen voorkomende soorten (categorie 2: matige bescherming)

Voor soorten die minder algemeen voorkomen als eekhoorn, steenmarter, levendbarende hagedis en diverse soorten orchideeën geldt dat een ontheffing vereist blijft bij ruimtelijke ingrepen die negatieve effecten voor deze soorten hebben. Een uitzondering hierop kan gemaakt worden als wordt gewerkt volgens een door de Minister van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode. In zo'n gedragscode geeft een sector of initiatiefnemer zelf aan welke gedragslijnen men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Bij het hebben van een gedragscode voor de minder algemeen voorkomende soorten is alleen nog een ontheffing nodig voor werkzaamheden die niet conform de gedragscode worden uitgevoerd.

Strikt beschermde soorten (categorie 3: strikte bescherming)

Voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn staan, vanwege de Vogelrichtlijn te beschermen vogelsoorten en soorten die zijn opgenomen bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (o.a. ringslang, hazelworm, boommarter, das en waterspitsmuis) geldt dat een ontheffing alleen wordt verleend als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van deze soorten, er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat en er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang.

2.2 Rode lijst

De Rode lijst met bedreigde soorten is eind 2004 gepubliceerd in de Staatscourant en voor een deel in 2009 herzien. Aan de op deze lijst genoemde soorten komt bescherming toe voor zover zij vallen onder het beschermingsregime van de Flora- en faunawet.

Tussen de Flora- en faunawet en de Rode lijsten bestaat geen formele relatie. Alleen op basis van 'gunstige staat van instandhouding' kunnen bij beschermde Rode lijstsoorten "zwaardere" randvoorwaarden gelden ten aanzien van mitigerende en compenserende maatregelen dan voor algemene soorten. Zo zal het bij zeer algemeen voorkomende soorten die niet afnemen in aantal (geen Rode lijstsoort) relatief eenvoudig zijn om aan te tonen dat de "gunstige staat van instandhouding" niet in het geding komt. Voor soorten met een beperkt verspreidingsbeeld en die afnemen in aantal (soorten die wél op de Rode lijst staan) is een uitgebreide effectenstudie wenselijk. Voor deze soorten geldt namelijk de zorgplicht (artikel 2 van de Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild levende dieren, inclusief hun leefomgeving en voor alle planten en hun groeiplaats. Dit artikel is derhalve ook gericht op het voorkomen van doden en verwonden van algemene soorten.

3. METHODE

Op dinsdag 24 juni 2014 is een bezoek gebracht aan het gebied van Agro Business Centre Opheusden en directe omgeving. Gedurende dit bezoek is het gebied en de directe omgeving beoordeeld op het mogelijk voorkomen van beschermde planten- en diersoorten. Wateren zijn daarnaast kortstondig bemonsterd met een net. Het onderzoek vond verder plaats aan de hand van aanwezige ecotopen en sporen. Er is beperkt gebruik gemaakt van bestaande verspreidingsgegevens om het (potentieel) voorkomen van beschermde soorten te bepalen omdat deze via o.a. Waarneming.nl worden beheerd voor een veel groter gebied. Overige waarnemingen worden van bewaard op kilometerniveau zoals weergegeven op www.telmee.nl. en op een nog groter schaalniveau in verspreidingsatlassen.

4. RESULTAAT INVENTARISATIE EN BEOORDELING

4.1 Flora

Het plangebied van het Agro Business Centre Opheusden en de directe omgeving bestaat voor een groot deel uit akkers en weilanden. Hierin is het gebied volledig in cultuur gebracht. Dit geldt ook voor de wegbermen van de Dodewaardsestraat. Het voorkomen van beschermde planten wordt hierin niet aannemelijk geacht. Gedurende het verkennend veldonderzoek op dinsdag 24 juni 2014 zijn geen beschermde plantensoorten vastgesteld (ook niet in de watergangen). Op grond hiervan wordt het voorkomen van beschermde plantensoorten uitgesloten.

4.2 Vleermuizen

Het voorkomen van verblijfplaatsen zoals kolonie en overwinteringsplaatsen van vleermuizen kan worden uitgesloten. In en direct rond het Agro Business Centre Opheusden ontbreekt het namelijk aan bebouwing en het ontbreekt verder aan bomen van voldoende omvang.

Gelet op het feit dat er in potentie geen verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen zijn, zijn de daaraan gekoppelde vliegroutes eveneens uit te sluiten. In het gebied liggen ook geen lijnvormige landschapselementen van voldoende omvang. Effecten op vliegroutes worden derhalve uitgesloten.

Het voorkomen van migratieroutes wordt uitgesloten omdat grootschalige landschapselementen zoals dijken en rivieren niet aansluiten op Agro Business Centre Opheusden.

Met de realisatie van de plannen zal het gebied van vorm veranderen. Een volledig in cultuur gebracht gebied is nu niet van waarde als foerageergebied en zal dit in de toekomst ook niet worden. Effecten op de foerageermogelijkheden van vleermuizen worden derhalve uitgesloten.

4.3 Overige zoogdieren

Het is mogelijk dat ter plaatse de huismuis leeft. Deze soort is niet beschermd. Het voorkomen van licht beschermde soorten is tevens aannemelijk. Mogelijk komt mol, bosmuis en huisspitsmuis voor. Voor de licht beschermde soorten bestaat een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet.

Het voorkomen van matig of zwaar beschermde soorten wordt, gelet op de aanwezige ecotopen en ligging van het gebied uitgesloten. De oevers van de watergangen zijn te steil en te spaarzaam begroeid om een functie te kunnen hebben voor de waterspitsmuis.

4.4 Broedvogels

Het voorkomen van broedvogels ter plaatse van het gebied is aannemelijk. Ter plaatse van en direct rond de weiden en akkers kunnen akkervogels voorkomen zoals Kievit en er kunnen watervogels broeden zoals eenden en meerkoeten.

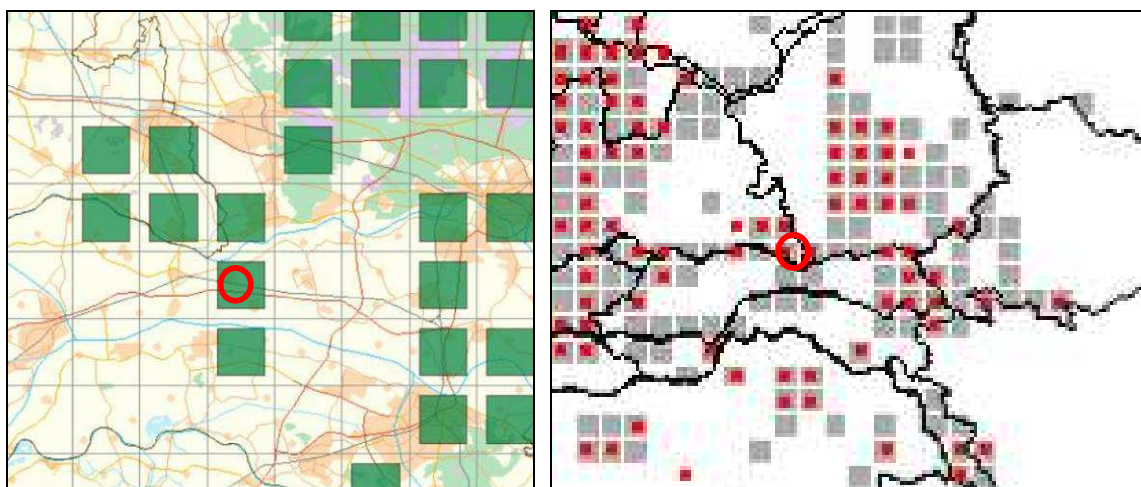
Gedurende het verkennend veldonderzoek op dinsdag 17 juni 2014 zijn geen geschikte (potentiële) nestlocaties aangetroffen die eventueel van waarde zouden kunnen zijn voor vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen.

In verband met het voorkomen van algemene broedvogels wordt aangeraden om te werken buiten het broedseizoen of op een manier dat de vogels niet tot broeden komen. Op deze manier kan worden voorkomen dat verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden overtreden.

4.5 Amfibieën

Het plangebied van Agro Business Centre Opheusden en directe omgeving is mogelijk leefgebied voor de kleine watersalamander, bruine kikker en gewone pad. Deze soorten zijn licht beschermd en niet bedreigd. Voor deze licht beschermde soorten bestaat een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet.

De rugstreeppad is een soort die voorkomt in de omgeving van Opheusden (Cremers & Delft, 1999 en figuur 4). Deze soort komt veelal voor in pionierecotopen. Gelet op de aanwezige ecotopen kan deze zwaar beschermde en bedreigde pad dan ook niet worden uitgesloten in en direct rond het plangebied (zie figuur 5). Op grond hiervan kan het voorkomen van deze zwaar beschermde pad niet worden uitgesloten. Gelet op het mogelijk voorkomen van de zwaar beschermde en bedreigde rugstreeppad is nader onderzoek noodzakelijk om eventuele effecten op een adequate manier in te kunnen schatten.

Figuur 4. Verspreiding van de rugstreeppad uit Telmee.nl (links) en tijdschrift Ravon (46 (2012). (rechts)) t.o.v. Opheusden (rode cirkel).

Figuur 5. Aanzicht van potentieel geschikt leefgebied van de rugstreeppad direct buiten het gebied.

4.6 Vissen

Met de realisatie van de plannen worden watergangen in meer of mindere mate beïnvloedt. Deze watergangen kunnen een functie kunnen hebben voor de matig beschermde kleine modderkruiper en rivierdonderpad en de zwaar beschermde bittervoorn. Ook op basis van regionale verspreiding is het aannemelijk dat deze soorten voorkomen (Telmee.nl en Ravon.nl en Nie, H, 1996).

Kleine modderkruiper is aangetroffen direct naast het plangebied (Blom, 2013).

Bittervoorn kan tevens op basis van deze verspreiding voorkomen en gedurende het verkennend veldbezoek zijn zwanenmossels en enkele bittervoorns gevangen (zie figuur 10). Bittervoorn leeft in symbiose met watermosselen. Bittervoorn is zwaar beschermd en tevens opgenomen op de Rode lijst van bedreigde diersoorten met het criterium kwetsbaar (tweede categorie).

Tot slot zou rivierdonderpad kunnen voorkomen. Deze vissoort verblijft in stilstaande en langzaam stromende wateren veelal op stenen op de bodem van sloten en onder bruggen. In potentie zou deze vissoort derhalve kunnen voorkomen.

Het voorkomen van overige beschermde vissen wordt uitgesloten. Uiteraard kunnen er nog wel andere vissoorten voorkomen zoals blankvoorn, driedoornige stekelbaars, snoek en brasem die niet beschermd zijn. Mogelijk ook de Rode lijst soort vetje.

Als gevolg van het vergraven van de wateren kunnen de kleine modderkruiper, rivierdonderpad en bittervoorn nadelig worden beïnvloed. Gelet op deze beschermde vissoorten is nader onderzoek noodzakelijk om eventuele effecten op een adequate manier in te kunnen schatten.

Figuur 6. Aanzicht van de vangst van bittervoorn en een watermossel die in symbiose met elkaar leven (foto's boven) en vangst van rivierdonderpad (onder).

4.7 Reptielen

Gezien de huidige inrichting van het plangebied ten opzichte van de verspreiding van reptielen (zie Rapon.nl), de ligging en de aanwezige ecotopen kan de aanwezigheid van reptielen zoals de ringslang worden uitgesloten.

4.8 Overige

Gezien de huidige aanwezige ecotopen kan de aanwezigheid van beschermde geleedpotigen en mollusken (o.a. brede geelgerande waterroofkever en zeggekorfslak) worden uitgesloten. Er zijn ook geen beschermde ongewervelden vastgesteld gedurende het verkennend veldonderzoek op dinsdag 17 juni 2014. Effecten op beschermde ongewervelden worden derhalve niet voorzien. Langs de beek komt weidebeekjuffer voor (zie figuur 7). Deze libel is niet bedreigd of beschermd maar wel een indicator voor schoon, helder en stromend water.

Figuur 7. Weidebeekjuffer in de beek in het gebied van het Agro Business Centre Opheusden.

5. SAMENVATTENDE CONCLUSIE

Er zijn plannen voor de realisatie van een Agro Business Centre te Opheusden aan de Dodewaardsestraat. Deze activiteiten zouden kunnen samen gaan met effecten op beschermde soorten. Op grond hiervan is een verkennend veldonderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten.

Er is vastgesteld dat mogelijk ter plaatste van of direct rond het gebied de rugstreeppad leeft. Verder kunnen / komen in de watergangen de matig beschermde kleine modderkruiper en rivierdonderpad en de zwaar beschermde bittervoorn voor(komen). Op grond hiervan wordt aanbevolen om deze soort(groep)en door middel van een gerichte veldinventarisatie te inventariseren.

Er komen daarnaast algemene broedvogels voor in het gebied. In verband met het voorkomen van deze vogels wordt aangeraden om te werken buiten het broedseizoen of op een manier dat de vogels niet tot broeden komen. Op deze manier kan worden voorkomen dat verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden overtreden.

Er is verder vastgesteld dat er algemene, niet bedreigde en licht beschermde amfibieën en kleine zoogdieren (kunnen) leven. Voor deze soorten bestaat een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet.

Na afronding van de gerichte veldinventarisatie naar amfibieën en vissen kan worden bepaald of ontheffing Flora- en faunawet is vereist en onder welke voorwaarden deze ontheffing kan worden aangevraagd.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Literatuur

- Bergmans, W., Zuiderwijk, A., 1986. Atlas van de Nederlandse Amfibieën en Reptielen en hun bedreiging. KNNV 1-177
- Bink, F.A., 1992. Ecologische Atlas van de dagvlinders van Noordwest-Europa. Schuyt en Co Uitgevers en Importeurs BV, Haarlem.
- Klom, C.J., 2013. Quick scan planlocatie Kegelaar Transport BV Dodewaardsestraat te Opheusden; oriënterend onderzoek in het kader van de Ff-wet. Geldermalsen, 1-19.
- Broekhuizen, S., Hoekstra, B., Laar. V. van, Smeenk, C., Thissen, J.B.M., 1992. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. KNNV 1-336.
- Cremers, R., Delft, J., 1999. De amfibieën en reptielen van Nederland. KNNV-Uitgeverij.
- EEG, 1979. Richtlijn 79/43/EEG inzake het behoud van de Vogelstand. Publicatieblad Europese Gemeenschap, nummer L. 103.
- EEG, 1992. Richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van wilde flora en fauna. Publicatieblad van de Europese Gemeenschap, nummer L. 206/7.
- Gerstmeier, R., Romig, T., 1997. Zoetwatervissen van Europa, Tirion, Baarn, 1-368.
- Hustings, F., Vergeer, J.W., Eekelder, P., 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nationaal Natuurhistorisch Museum Leiden, SOVON, Beek-Upbergen, 1-584.
- Limpens, H., Mostert, K., Bongers, W., 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. KNNV, Utrecht, 1-260.
- Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Dienst Regelingen, 2009a. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Ministerie van ELI (Dienst Regelingen), Den Haag.
- Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Dienst Regelingen, 2009b. Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. Ministerie van ELI (Dienst Regelingen), Den Haag.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2004. Rode lijsten diverse soortgroepen.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2009. Rode lijsten diverse soortgroepen.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 1998. Wet van 25 mei 1998, houdende regels ter bescherming van in het wild levende planten en diersoorten (Flora en Faunawet). Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 402, 1-37.
- SOVON, 1987. Atlas van de Nederlandse broedvogels.
- Nie, H.W. de, 1996. Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen. Media Publishing, Doetinchem, 1-151.
- Spikmans, F, Jong, T. de, 2006. Het waarnemen van zoetwatervissen, Nijmegen, 1-55.

Website

- www.ravon.nl
- www.waarneming.nl
- www.sovon.nl
- www.telmee.nl
- www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGEN

1. PLANGEBIED

2. BEGRIPPEN

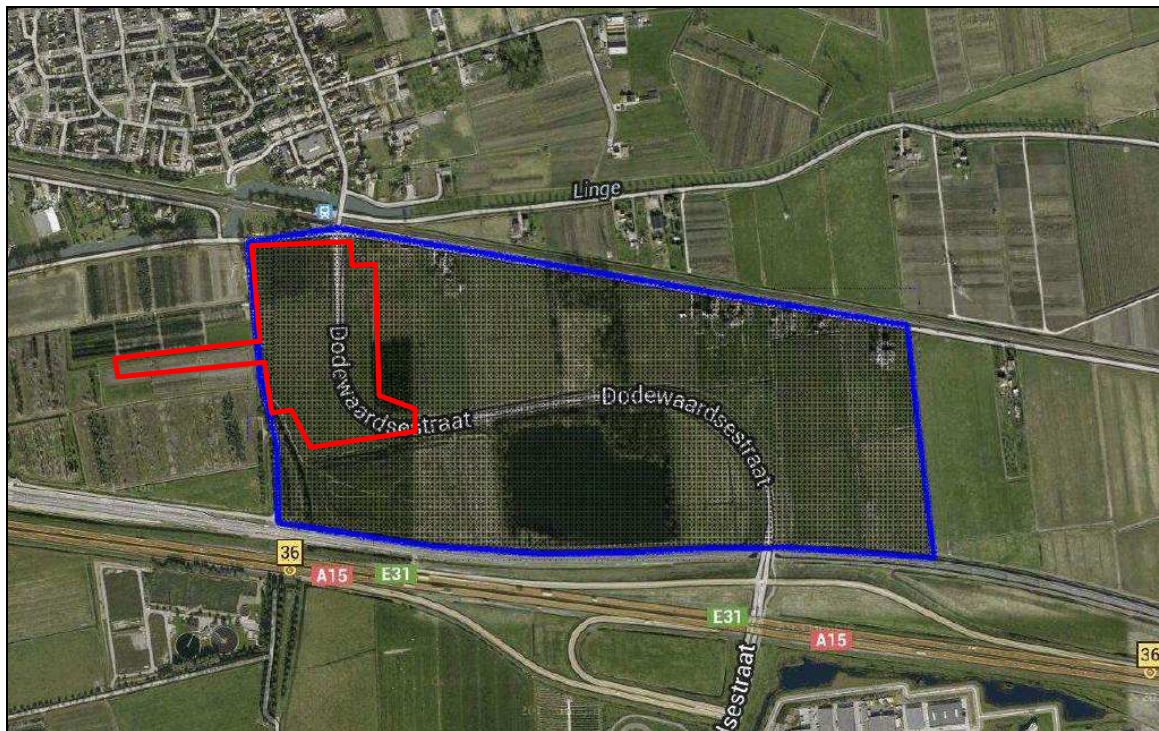
Baltsplaats	Plaats waar een vleermuis al roepend rondvliegt in de herfst en die doorgaans wordt verdedigd tegen andere mannetjes.
Foerageergebied	Een gebied waar een vleermuis of een groep van vleermuizen foerageert. Dat gebied wordt regelmatig bezocht door vleermuizen om in te foerageren en dat doorgaans meerdere foerageerplaatsen kent die langere tijd worden gebruikt.
Foerageerplaats	Plek (jachtplek) waar wordt gejaagd door vleermuizen. De plek kan in de directe omgeving van de kolonieplaats liggen maar ook kilometers verderop.
Kolonie	Groep vleermuizen (kleine groep mannetjes of meestal grotere groep vrouwtjes, soms gemengd (soorten, geslacht)) die in het voorjaar tot de herfst bijeen blijven. De groep kan zich vestigen in gebouwen (in spouwmuren of onder daklijsten e.d.) of bomen (spechtengaten, scheuren). Een groep vrouwelijke vleermuizen wordt ook wel aangeduid als een kraamkolonie. In zo'n groep worden jongen geboren en grootgebracht. Een kolonie maakt vaak gebruik van meerdere verblijfplaatsen die soms gelijktijdig worden gebruikt.
Migratieroute	Een vaste route van zomerverblijfplaats naar winterverblijfplaats en visa versa (zie ook vliegroute) of een route in een andere tijd; bijvoorbeeld tussen foerageerplaatsen.
Paarplaats	Territorium van territoriale mannetjes. Voor de ruige dwergvleermuis en de rosse vleermuis is dit doorgaans te vinden in boomholten. Voor de laatvlieger en de dwergvleermuis is dit te vinden in gebouwen. Voor de watervleermuis is dit te vinden in bomen en later, tegen de winter, zijn ze te vinden in overwinteringverblijven. Het mannetje vormt een harem met meerdere vrouwtjes. De paartijd valt in de herfst (uitgezonderd de grootoorvleermuis waarbij het in april valt (vroeg voorjaar)). De hier geschetste situatie van de paring wordt in dit rapport omschreven als "herfst situatie".
Verblijfplaats	Een object (huis, boom, bunker, grot, kast en dergelijke) waarin een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag of 's winters permanent).
Vliegroute	Route die door vleermuizen elke avond wordt gebruikt om van de kolonieplaats naar foerageergebied te vliegen en visa versa (zie ook migratieroute). Vrouwtjes met jongen keren soms midden in de nacht terug om de jongen te zogen en gebruiken dan de route. Vliegroutes liggen over het algemeen langs lijnvormige (landschaps)elementen als bomenlanen, huizenrijen e.d. De functies zijn beschutting bij windiger en koud weer, oriëntatie in verband met de echolotatie-geluiden en het vinden van voedsel.
Voorbijvliegend	Vleermuizen die voorbijvliegen, niet via een vaste route. Het betreft meestal zwervers of trekkers.
Zwermen	Direct na het uitvliegen, naar vooral voor het invliegen bij een kolonie zwermt een deel van de kolonie rond de kolonieplaats. Zwermgedrag is derhalve een indicatie voor een eventuele kolonieplaats.
Winterverblijfplaats	Een verblijfplaats waar in de winter een of meerdere vleermuizen in winterslaap (hybernation) gaan. Deze ruimte is doorgaans donker, heeft een hoge luchtvochtigheid en

temperatuurwisselingen zijn nihil.

Zomerverblijfplaats Een verblijfplaats die gebruikt wordt door vleermuizen die niet in winterslaap zijn waarvan niet aangetoond is dat het een kraamverblijfplaats dan wel een paarverblijfplaats is. In sommige gevallen vormen bijvoorbeeld mannetjes kleine groepjes.

3. WAARNEMING.NL OPHEUSEDEN-DODEWIJKSESTRAAT

Ligging Opheusden-Dodewijksestraat (blauw) t.o.v. plangebied (rood)

Planten (≥ vrij algemeen)

Opheusden - Dodewaardsestraat

Type: Gebied Status: Actief

Waarnemingen

Vernieuwd op: 25-06-2014 10:39 Volgende vernieuwing om: 25-06-2014 10:49

soortgroep

begindatum

einddatum rijen ☐ Alleen eigen waarnemingen

Datum	Aantal	stadium (kleed)	Gedrag	Soort
21-06-2013	10	bloeiend	ter plaatse	Zwanenbloem - <i>Butomus umbellatus</i>
08-04-2012	1	onbekend	ter plaatse	Holpijp - <i>Equisetum fluviatile</i>

Waarnemer	Subgebied
Aart Vink	
Erik Slootweg	

Amfibieën en reptielen

Opheusden - Dodewaardsestraat

Type: Gebied Status: Actief

Waarnemingen

Vernieuwd op: 25-06-2014 10:38 Volgende vernieuwing om: 25-06-2014 10:48

soortgroep

begindatum

einddatum rijen ☐ Alleen eigen waarnemingen

Datum	Aantal	stadium (kleed)	Gedrag	Soort
27-02-2012	50	onbekend	ter plaatse	Kleine Watersalamander - <i>Lissotriton vulgaris</i>

Waarnemer	Subgebied
Jurrien van Deijk	

Zoogdieren

Opheusden - Dodewaardsestraat

Type: Gebied Status: Actief

Waarnemingen

Vernieuwd op: 25-06-2014 10:38 Volgende vernieuwing om: 25-06-2014 10:48

soortgroep

begindatum

einddatum rijen ☐ Alleen eigen waarnemingen

Geen resultaten.

Vissen

Opheusden - Dodewaardsestraat

Type: Gebied Status: Actief

Waarnemingen

Vernieuwd op: 25-06-2014 10:39 Volgende vernieuwing om: 25-06-2014 10:49

soortgroep

begindatum

einddatum rijen ☐ Alleen eigen waarnemingen

Geen resultaten.

Vogels

Opheusden - Dodewaardsestraat

Type: Gebied Status: Actief

Waarnemingen

Vernieuwd op: 25-06-2014 10:39 Volgende vernieuwing om: 25-06-2014 10:49

soortgroep

begindatum

einddatum rijen ☐ Alleen eigen waarnemingen

	Datum	Aantal	stadium (kleed)	Gedrag	Soort	Waarnemer	Subgebied
1	16-01-2014	1	adult	ter plaatse	Grote Zilverreiger - <i>Ardea alba</i>	Wilbert Koch	
1	05-12-2013	1	adult	ter plaatse	Grote Zilverreiger - <i>Ardea alba</i>	Wilbert Koch	
1	31-10-2013	1	adult	ter plaatse	Grote Zilverreiger - <i>Ardea alba</i>	Wilbert Koch	
1	31-10-2013	1	adult	ter plaatse	Grote Zilverreiger - <i>Ardea alba</i>	Wilbert Koch	
1	02-09-2013	1	onbekend	overvliegend	Visarend - <i>Pandion haliaetus</i>	Peter Hoppenbrouwers	
1	29-08-2013	2	onbekend	foeragerend	Ooievaar - <i>Ciconia ciconia</i>	Wilbert Koch	
1	29-08-2013	1	onbekend	ter plaatse	Ooievaar - <i>Ciconia ciconia</i>	Wilbert Koch	
1	23-04-2013	1	onbekend	foeragerend	Lepelaar - <i>Platalea leucorodia</i>	Dennis Maas	
1	31-01-2013	1	adult	ter plaatse	Grote Zilverreiger - <i>Ardea alba</i>	Wilbert Koch	
1	17-01-2013	4	adult	foeragerend	Patrijs - <i>Perdix perdix</i>	Wilbert Koch	
1	10-01-2013	1	adult	ter plaatse	Grote Zilverreiger - <i>Ardea alba</i>	Wilbert Koch	
1	20-12-2012	1	adult	ter plaatse	Grote Zilverreiger - <i>Ardea alba</i>	Wilbert Koch	
1	29-10-2012	1	onbekend	ter plaatse	Grote Zilverreiger - <i>Ardea alba</i>	Co Dooms	
1	23-08-2012	2	onbekend	foeragerend	Ooievaar - <i>Ciconia ciconia</i>	Wilbert Koch	
1	20-08-2012	2	onbekend	ter plaatse	Ooievaar - <i>Ciconia ciconia</i>	Wilbert Koch	
1	19-04-2012	2	adult	foeragerend	Patrijs - <i>Perdix perdix</i>	Wilbert Koch	
1	10-03-2012	1	onbekend	foeragerend	Grote Zilverreiger - <i>Ardea alba</i>	Chris Klemann	
1	16-02-2012	1	onbekend	ter plaatse	Grote Zilverreiger - <i>Ardea alba</i>	Marinus Dieleman	
1	09-02-2012	1	eerste winter	ter plaatse	Roodborsttapuit - <i>Saxicola rubicola</i>	Wilbert Koch	
1	05-02-2012	1	onbekend	ter plaatse	IJsvogel - <i>Alcedo atthis</i>	Dick Groenendijk	

Datum	Aantal	stadium (kleed)	Gedrag	Soort	Waarnemer	Subgebied
 03-02-2012	1	onbekend	ter plaatse	IJsvogel - <i>Alcedo atthis</i>	Dick Groenendijk	
 08-12-2011	2	onbekend	overvliegend zuid	Patrijs - <i>Perdix perdix</i>	Wilbert Koch	
 30-08-2011	1	onbekend	roepend	IJsvogel - <i>Alcedo atthis</i>	Dick Groenendijk	
 31-07-2011	10	onbekend	ter plaatse	Patrijs - <i>Perdix perdix</i>	Dick Groenendijk	
 30-07-2011	15	onbekend	ter plaatse	Patrijs - <i>Perdix perdix</i>	Dick Groenendijk	
 29-07-2011	20	onbekend	ter plaatse	Patrijs - <i>Perdix perdix</i>	Dick Groenendijk	
 28-07-2011	19	onbekend	foeragerend	Patrijs - <i>Perdix perdix</i>	Wilbert Koch	
 28-07-2011	21	onbekend	ter plaatse	Patrijs - <i>Perdix perdix</i>	Dick Groenendijk	
 28-07-2011	1	adult	ter plaatse	Ooievaar - <i>Ciconia ciconia</i>	Wilbert Koch	
 27-07-2011	18	onbekend	ter plaatse	Patrijs - <i>Perdix perdix</i>	Wilbert Koch	
 24-07-2011	1	onbekend	ter plaatse	Groene Specht - <i>Picus viridis</i>	Dick Groenendijk	
 26-06-2011	2	onbekend	baltsend / zingend	Bosnietzanger - <i>Acrocephalus palustris</i>	Dick Groenendijk	
 21-06-2011	1	onbekend	ter plaatse	Havik - <i>Accipiter gentilis</i>	Dick Groenendijk	
 25-05-2011	1	onbekend	ter plaatse	Ooievaar - <i>Ciconia ciconia</i>	Dick Groenendijk	
 15-05-2011	1	onbekend	roepend	Groene Specht - <i>Picus viridis</i>	Dick Groenendijk	
 03-05-2011	1	onbekend	roepend	Groene Specht - <i>Picus viridis</i>	Dick Groenendijk	
 26-03-2011	1	onbekend	overvliegend	Grote Barmsijs - <i>Acanthis flammea</i>	Dick Groenendijk	
 02-02-2011	1	onbekend	ter plaatse	Grote Zilverreiger - <i>Ardea alba</i>	Dick Groenendijk	
 02-02-2011	1	onbekend	ter plaatse	IJsvogel - <i>Alcedo atthis</i>	Dick Groenendijk	
 04-05-2010	2	onbekend	ter plaatse	Patrijs - <i>Perdix perdix</i>	Hendrik-Jan Mauritz	

Postbus 367
6700 AJ Wageningen
Tel: 0317-428694
Fax: 0317-450601